קוּנְטְרֶס

בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח

יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת, אֵיךְ שֶׁבָּחוּר יְשִׁיבָה יָכוֹל
לְהַצְלִיחַ בְּיָמִים שֶׁהוּא נִמְצָא בַּיְשִׁיבָה, וּלְהִתְעַלּוֹת
בְּמַעֲלוֹת הַתּוֹרָה וְהַיִרְאָה, וְלִקְנוֹת לְעַצְמוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת.

❖

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן

בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן

הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

וּמְשֻׁלָּב בִּפְסוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

❖

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיהְ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מוֹהַרָא״ש נ״י אָמַר: אַשְׁרֵי בָּחוּר הַשּׁוֹקֵד בַּתּוֹרָה, וְקוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן בַּשַּׁ״ס וּבְד׳ חֶלְקֵי שֻׁלְחָן עָרוּךְ וּבִפְרָט בְּמִשְׁנָיוֹת. וְכָל זֶה מִלְּבַד סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה, וְאָז יִהְיֶה הַכִּי מֻצְלָח; כִּי הָעִקָּר לִהְיוֹת רָגִיל לַחֲזוֹר לְעַצְמוֹ הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְהַרְבֵּה דַּפִּים גְּמָרָא וְהַרְבֵּה סִימָנִים בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל יוֹם, וְאָז דַּיְקָא יַצְלִיחַ.

(אִמְרֵי־מוֹהַרָא״ש חֵלֶק ב׳ תתקפ)

קוּנְטְרֵס

בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח

א.

לְבָחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח יֶשְׁנָהּ אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי עַצְמוֹ

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר עַל בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻנַּחַת אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה בִּמְאֹד מְאֹד, הֵן מִצַּד עַצְמוֹ, הֵן מִצַּד הַהוֹרִים וְהֵן מִצַּד כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. הָאַחֲרָיוּת מִצַּד עַצְמוֹ; כִּי יְמֵי הַנְּעוּרִים הֵם הַיָּמִים הַיָּפִים בְּיוֹתֵר שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קנב.): יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָּא; עִקַּר יְפִי הַפֶּרַח — כְּשֶׁהוּא בְּצִעְירוּתוֹ; בָּחוּר כְּשֶׁהוּא צָעִיר, יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בִּלְתִּי מֻגְבָּלִים. הֵן אֱמֶת, הַיֵּצֶר הָרָע אָז אֶצְלוֹ חָזָק מְאֹד מְאֹד, כִּי בּוֹעֵר בּוֹ הַיֵּצֶר הָרָע בְּצוּרָה מְשֻׁנָּה,

עִם כָּל זֹאת אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מט), שֶׁזּוֹ מַעֲלָה גְּדוֹלָה, שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם יֵצֶר הָרָע, כִּי הוּא יָכוֹל לָקַחַת אֶת כָּל הַחֲמִימוּת וְהַהִתְלַהֲבוּת שֶׁל הַיֵּצֶר, וּלְהַכְנִיסָן בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה; כִּי הַיֵּצֶר הָרָע בּוֹעֵר בָּאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט בִּבְנֵי הַנְּעוּרִים, יֵשׁ לָהֶם נְסִיּוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד. וְעַל זֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, אוֹתָהּ אֵשׁ שֶׁבּוֹעֶרֶת בּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לַעֲבֹר אֵיזוֹ עֲבֵרָה, אוֹתָהּ אֵשׁ יַכְנִיס בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, וּלְלִמֹּד בְּשִׁקִּידָה עֲצוּמָה (וְעַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳). וְלָכֵן עַל בָּחוּר יֵשׁ אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּעֵת בַּחֲרוּתוֹ הוּא מְסֻכָּן מְאֹד, מִצַּד אֶחָד בּוֹעֵר בּוֹ הַיֵּצֶר הָרָע מְאֹד, וְיָכוֹל לְהַמְשִׁךְ אַחֲרָיו, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (פְּסָחִים קיג.), שֶׁרַוָּק הַדָּר בִּכְרַךְ גָּדוֹל, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יָכוֹל לְהָעִיד עָלָיו אִם הוּא נָקִי אוֹ לֹא, כִּי יֵשׁ עָלָיו נְסִיּוֹנוֹת קָשִׁים. לָכֵן בָּחוּר שֶׁרוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּחַיָּיו, אֲזַי בִּימֵי נְעוּרָיו בִּהְיוֹתוֹ בַּיְשִׁיבָה, אִם יַקַּח עַצְמוֹ בַּיָּדַיִם, יָכוֹל לְהַצְלִיחַ וּלְשַׂגְשֵׂג, כִּי אֶת הַמְּדוּרָה, תַּבְעֶרֶת הַיֵּצֶר, יַכְנִיס בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, לְהִתְפַּלֵּל בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וּלְלִמֹּד בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (חֲגִיגָה יד.): אֵין לְךָ נָאֶה בַּמִּלְחָמָה אֶלָּא

בָּחוּר; בָּחוּר צָעִיר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר, בּוֹעֵר בּוֹ הַנַּאוּף, בּוֹעֶרֶת בּוֹ גְּזֵלָה וּגְנֵבָה, בּוֹעֶרֶת בּוֹ תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, לֶאֱכֹל כְּזוֹלֵל וְסוֹבֵא, בּוֹעֵר בּוֹ כָּבוֹד, וּשְׁאָר תַּאֲוֹות רָעוֹת, וְלוֹקֵחַ אֶת הַהִתְלַהֲבוּת הַזּוֹ, וּמַכְנִיסָהּ בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְעוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ גֶּדֶר — מִתְּחִלַּת הַתְּפִלָּה וְעַד סוֹפָהּ אֵינוֹ מְדַבֵּר עִם אַף אֶחָד, אֶלָּא צוֹעֵק בַּתְּפִלָּה. כְּמוֹ־כֵן לוֹמֵד תּוֹרָה, וּמַכְנִיס אֶת כָּל הִתְלַהֲבוּתוֹ רַק בְּלִמּוּד תּוֹרָה. הַבָּחוּר הַזֶּה יִהְיֶה מְאֹד מֻצְלָח. וְכָךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא): כְּשֶׁהַמַּחְשָׁבוֹת בְּקַטְנוּת וּבִצְמְצוּם, אָז טוֹב מְאֹד לִצְעֹק — בֵּין בְּתוֹרָה וּבֵין בִּתְפִלָּה, וְהַצְּעָקָה שֶׁאָדָם צוֹעֵק, בָּזֶה הוּא מוֹרִיד אֶת הַמַּחְשָׁבוֹת. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לו): כְּשֶׁבּוֹעֶרֶת בָּאָדָם תַּאֲוַת נְאוּף, הָעֵצָה — שֶׁיִּצְעַק הַרְבֵּה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹלִיד אֶת הַמּוֹחִין שֶׁלּוֹ, וּבָרֵגַע שֶׁיִּהְיוּ לוֹ מוֹחִין — יִנָּצֵל מֵהַתַּאֲוֹות; כִּי בְּפֵרוּשׁ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עב), שֶׁעִקַּר הַיֵּצֶר הָרָע בָּא רַק מֵהַדָּמִים, שֶׁבּוֹעֵר בּוֹ הַדָּם שֶׁבֶּחָלָל הַשְּׂמָאלִי, וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַבָּחוּר שֶׁזּוֹכֶה לִצְעֹק הַרְבֵּה — בֵּין בְּתוֹרָה וּבֵין בִּתְפִלָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְזַכֵּךְ אֶת הַדָּמִים. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל

(לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עה): כְּשֶׁאָדָם צוֹעֵק — בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בִּתְפִלָּה, אֲזַי מְזַכֵּךְ אֶת הַדְּמִים שֶׁלּוֹ, וְאַחַר שֶׁזּוֹכֶה לְזַכֵּךְ הַדְּמִים, הַמֹּחִין שֶׁלּוֹ מְאִירִים כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת, הוּא חוֹשֵׁב רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא מִשְׁתּוֹקֵק רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין לוֹ כְּבָר רָצוֹן לְשׂוּם דָּבָר. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן נא), שֶׁזּוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה, שֶׁאָדָם יַגִּיעַ אֵלֶיהָ, שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה כְּבָר שׂוּם דָּבָר — לֹא עוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עוֹלָם הַבָּא, רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ. וְסִיֵּם רַבֵּנוּ זַ״ל: עַל זֶה צְרִיכִים עֲבוֹדָה גְּדוֹלָה מְאֹד וְסִיְּעָתָא דִּשְׁמַיָּא גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁאָדָם מְזַכֵּךְ עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה שׂוּם דָּבָר רַק אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּעַצְמוֹ; כִּי קֹדֶם שֶׁאָדָם מְזַכֵּךְ אֶת הַדָּם שֶׁלּוֹ, וּבוֹעֵר בּוֹ הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁל נְאוּף, אָז הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ מְאֹד מְבֻלְבָּל, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה הוּא רוֹצֶה; פַּעַם נִמְשָׁךְ לְנְאוּף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, פַּעַם נִמְשָׁךְ לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, פַּעַם נִמְשָׁךְ לְתַאֲוַת מָמוֹן, בַּר מִינָן, שֶׁכָּל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ מֻנָּח רַק בְּכֶסֶף, וְתָמִיד חוֹשֵׁב: אֵיךְ מַרְוִיחִים עוֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר שָׁלֹשׁ תַּאֲוֹת אֵלּוּ: תַּאֲוַת נְאוּף, תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְתַאֲוַת מָמוֹן, הוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן

א׳), שֶׁהֵן מוֹרִידוֹת מֵהָאָדָם אֶת הַיִּרְאַת שָׁמַיִם שֶׁבּוֹ, וְזֶה חֻרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם; כִּי יְרוּשָׁלַיִם זֶה יִרְא שָׁלֵם, שְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה, וּכְשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם שָׁלֹשׁ תַּאֲוֹוֹת אֵלּוּ, אָז נֶחֱרְבָה אֶצְלוֹ יְרוּשָׁלַיִם. לָזֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ג.), אִם זוֹכִים לָקוּם בַּלַּיְלָה בְּשָׁלֹשׁ מִשְׁמוֹרוֹת, וּלְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּקִימָה זוֹ, אֲזַי זוֹכִים לְשַׁבֵּר אֶת הַשָּׁלֹשׁ תַּאֲוֹוֹת הַלָּלוּ; מִשְׁמָרָה רִאשׁוֹנָה חֲמוֹר נוֹעֵר, כְּנֶגֶד תַּאֲוַת מָמוֹן, מִשְׁמָרָה שְׁנִיָּה כְּלָבִים צוֹעֲקִים, כְּנֶגֶד תַּאֲוַת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, מִשְׁמָרָה שְׁלִישִׁית תִּינוֹק יוֹנֵק מִשְׁדֵי אִמּוֹ וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ, כְּנֶגֶד תַּאֲוַת נאוּף, וּצְרִיכִים אָז הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּרַחֲמִים רַבִּים, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכְנִיעַ מֵעַצְמוֹ הַשָּׁלֹשׁ תַּאֲוֹוֹת אֵלּוּ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ כְּלוּם בַּמֹּחַ רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה. וְזוֹ הָאַחֲרָיוּת שֶׁיֵּשׁ לְבָחוּר יְשִׁיבָה. כִּי כַּמָּה וְמַן יוֹשְׁבִים בַּיְשִׁיבָה? שָׁנָה, שְׁנָתַיִם, שָׁלֹשׁ, וְיכוֹלִים אָז לְהַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, אִם מַכְנִיסִים דִּבּוּרִים אֵלּוּ בְּתוֹךְ הַלֵּב, וּלְהֵפֶךְ יְכוֹלִים לִהְיוֹת כִּשָּׁלוֹן גָּדוֹל, אִם אֵין מַחְדִּירִים אֶת הַדִּבּוּרִים בְּתוֹךְ הַלֵּב. וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! אִם רְצוֹנְךָ לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים בִּכְלָלִיּוּת, וְכֵן לִהְיוֹת "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", עָלֶיךָ לְנַצֵּל אֶת הַשָּׁנִים שֶׁאַתָּה בַּיְשִׁיבָה, וְלִלְמֹד

בְּהַתְמָדָה, בְּחִיוּת וּבְדִבְקוּת וּבְקוֹל גָּדוֹל, וּלְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת וּבְאֵשׁ וּבַחֲמִימוּת וּבְקוֹל גָּדוֹל, וְתִתְנַהֵג כַּיָּאֶה לְבָחוּר יְשִׁיבָה.

ב.

לְבָחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח יֶשְׁנָהּ אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי הַהוֹרִים

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר מֻנַּחַת עָלֶיךָ אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה לְגַבֵּי הוֹרֶיךָ, הַיְנוּ מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם, אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הַחֲמוּרָה בְּיוֹתֵר (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב׳, סִימָן ו׳), וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַקְפִּיד עָלֶיהָ יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וּבְנֵי־אָדָם מְאֹד מְאֹד מְזַלְזְלִים בְּמִצְוָה זוֹ, מִתְחַצְּפִים נֶגֶד הַהוֹרִים, אֵינָם שׁוֹאֲלִים לִשְׁלוֹמָם, אֵינָם מְדַבְּרִים אִתָּם, אֲשֶׁר זֶה עָוֹן חָמוּר מְאֹד, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קִדּוּשִׁין ל׃): בִּזְמַן שֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ, אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ דַּרְתִּי בֵּינֵיהֶם וְכִבְּדוּנִי; אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁמְּכַבְּדִים אֶת הַהוֹרִים. וְאִם אָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, וּמִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ עִם הַבְּרִיּוֹת, וְיֵשׁ לוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם, אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא פו.), מַה

הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו? אַשְׁרֵי אָבִיו וְאִמּוֹ שֶׁיָּלְדוּהוּ, אַשְׁרֵי רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה. אֲבָל אִם אָדָם מִתְנַהֵג כְּפֶרֶא, וּמְלַסְטֵם אֶת הַבְּרִיּוֹת, גּוֹנֵב וְגוֹזֵל, הוּא חָצוּף וְעַז פָּנִים, מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו? אוֹי לְאָבִיו וְאִמּוֹ שֶׁהוֹלִידוּ אוֹתוֹ, וְאוֹי לְרַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה, כִּי מִתְנַהֵג כָּךְ! וְזֶה הַחִלּוּל ה׳ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר. וְלָכֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם זוֹ הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (פְּסִיקְתָּא רַבָּתִי): חֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת — כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ (עַיֵּן דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א׳); וְלָכֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ צָרִיךְ לִשְׁמֹר עַל קֶשֶׁר תְּמִידִי עִם הַהוֹרִים, וּלְצַלְצֵל אֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם, וּלְחַזְּקָם וּלְעוֹדְדָם, וּלְסַפְּרָם כַּמָּה טוֹב וְנָעִים לוֹ בַּיְשִׁיבָה, וְכָל חֲוָיָה שֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו יְסַפֵּר וְיִתְחַלֵּק בָּהּ עִמָּהֶם, וּבָזֶה הוּא מְחַיֶּה אוֹתָם, מְשַׂמְּחָם וּמַפְיֵחַ בָּהֶם חִיּוּת, אֲשֶׁר זוֹ הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר; כִּי אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב כָּל־כָּךְ כְּמוֹ לְשַׂמֵּחַ אֶת הַהוֹרִים, לְכַבְּדָם וּלְיַקְּרָם. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק כז): כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבַקֵּשׁ מִן הָאָדָם רַק שֶׁיְּכַבֵּד אָב וָאֵם; זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ! וְאֵיזֶה כִּבּוּד יְכוֹלִים לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים, אִם לֹא עַל־יְדֵי שֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה וּמְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוֹת, מִתְפַּלְּלִים בְּחִיּוּת וּבִדְבֵקוּת לְהַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא, מְשַׂמְּחִים אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׂמְּחִים אֶת כֻּלָּם, אֲזַי הַהוֹרִים הֲכִי מְאֻשָּׁרִים, כְּשֶׁרוֹאִים אֶת בְּנָם מְאֻשָּׁר וְלוֹמֵד תּוֹרָה, וְנוֹהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ לְכֻלָּם (עַיֵּן בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, סוֹף פָּרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי). לָזֹאת, אֲהוּבִי בְּנִי! אַחֲרָיוּת שֶׁל "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח" לְגַבֵּי הַהוֹרִים גְּדוֹלָה מְאֹד, וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּזְכֶּה לְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ כִּדְבָעֵי.

כִּי יִתָּכֵן מְאֹד, שֶׁהַהוֹרִים אֵינָם מַסְכִּימִים שֶׁיֵּלֵךְ לִישִׁיבָה וְיִלְמַד תּוֹרָה, וּבִפְרָט הַיּוֹם שֶׁנַּעֲשְׂתָה מַהְפֵּכָה בָּעוֹלָם, וְהָעֵרֶב־רַב נִתְעָרְבוּ בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַחְדִּירִים בָּהֶם כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, וּמַכְשִׁילִים אוֹתָם בִּטְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, חִלּוּל שַׁבָּת, שִׁקּוּץ, נְאוּף, תִּעוּב, וְיֵשׁ בָּתִּים אֲשֶׁר נִמְצָאִים שָׁם טֶלְוִיזְיָה וּוִידְאוֹ, וּבְוַדַּאי הַהוֹרִים מִתְנַגְּדִים לַבֵּן שֶׁיִּלְמַד תּוֹרָה, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁהַבֵּן מוֹסֵר נַפְשׁוֹ, וְהוֹלֵךְ לִישִׁיבָה, וּמַתְחִיל לִלְמֹד וְלִשְׁקֹד עַל דַּלְתוֹת הַתּוֹרָה, וְיוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, אֲזַי בְּוַדַּאי יַצְלִיחַ מְאֹד, וְיַשְׁלִימוּ עִמּוֹ לְבַסּוֹף.

וְעַל־כֵּן "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח" אֵינֶנּוּ אוֹמֵר לַהוֹרִים מַה לַּעֲשׂוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינוֹ מִתְחַצֵּף

כְּנֶגְדָּם, חַס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר זֶהוּ אִסּוּר חָמוּר, אֶלָּא מְכַבְּדָם מְאֹד, אַף שֶׁהֵם מוֹנְעִים מִמֶּנּוּ לִלְמֹד תּוֹרָה וְלִשְׁמֹר שַׁבָּת וְלֶאֱכֹל כָּשֵׁר, אֲשֶׁר בִּדְבָרִים אֵלּוּ הוּא בְּפֶרוּשׁ אֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל הַהוֹרִים, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (יְבָמוֹת ה:): יָכוֹל יְהֵא כִּבּוּד אָב וָאֵם דּוֹחֶה שַׁבָּת, תַּלְמוּד לוֹמַר: "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ"; כֻּלְּכֶם חַיָּבִים בִּכְבוֹדִי, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; הֲגַם שֶׁאַבָּא וְאִמָּא הוֹלִידוּ אוֹתוֹ, אַבָּא וְאִמָּא הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זֶה הָעוֹלָם, אַבָּא וְאִמָּא הִתְיַגְּעוּ בַּעֲבוּרוֹ, אַבָּא וְאִמָּא גִּדְּלוּ אוֹתוֹ, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַבְּדָם וּלְיַקְּרָם מְאֹד, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ לִידֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, אֵין צְרִיכִים לְשָׁאֲלָם. וְלָמָּה? כִּי אוֹתוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁאָמַר "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ", אוֹתוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר: "לֹא תִגְנֹב", "לֹא תִנְאָף", "לֹא תִרְצַח", "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ". אוֹתוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁהִזְהִירָנוּ עַל כִּבּוּד אָב וָאֵם, אוֹתוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הִזְהִירָנוּ לֹא לַעֲבֹר עַל חֻקֵּי הַתּוֹרָה. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רַשִׁ"י וַיִּקְרָא יט, ג), שֶׁאִם אוֹמֵר לוֹ אָבִיו לְחַלֵּל שַׁבָּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֵין צְרִיכִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ. וּבְוַדַּאי צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּחָכְמָה, לֹא לְיַלֵּךְ 'רֹאשׁ בְּרֹאשׁ', וּלְזַלְזֵל בָּהֶם, כִּי זֶהוּ אִסּוּר

חָמוּר, אֶלָּא לוֹמַר: "אַבָּא, אִמָּא, אֲנִי אוֹהֵב אֶתְכֶם מְאֹד, וּמְכַבֵּד וּמְיַקֵּר אֶתְכֶם, וְאַתֶּם בְּעֵינַי הַכֹּל, מֶלֶךְ וּמַלְכָּה, וַאֲנִי מַעֲרִיךְ אֶתְכֶם בְּיוֹתֵר, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ לִרְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כֻּלָּנוּ מְחֻיָּבִים לִשְׁמֹר שַׁבָּת, לֶאֱכֹל כָּשֵׁר, כֻּלָּנוּ צְרִיכִים לְסַלֵּק אֶת הַכְּלֵי מַשְׁחִית וְהַסְּרָטִים וְהַפּוֹרְנוֹגְרַפְיָה וְהַלְּכְלוּךְ מֵהַבַּיִת, כִּי עַל זֶה נֶאֱמַר: "לֹא תִנְאָף", "לֹא תִרְצַח", "לֹא תִגְנֹב", כִּי מָה רוֹאִים בַּכְּלֵי מַשְׁחִית הַלָּלוּ? נְאוּף, רְצִיחָה, גְּנֵבָה, אֲשֶׁר כָּל אֵלּוּ נֶגֶד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה". וְכָךְ לוֹמַר לַהוֹרִים אֶת הַדְּבָרִים בְּצוּרָה יָפָה, בַּעֲדִינוּת, בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וְכוּ'. לָכֵן עַל "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", מֻנַּחַת אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי הַהוֹרִים. וּכְשֶׁהַהוֹרִים רוֹאִים, שֶׁבְּנָם רְצִינִי, וְרוֹצֶה בֶּאֱמֶת אֶת הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם, אֲזַי הֵם שְׂמֵחִים וַעֲלִיזִים, כִּי אֵילּוּ הוֹרִים אֵינָם רוֹצִים לִרְאוֹת נַחַת מִיַּלְדֵיהֶם?! אַךְ לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, הָעֶרֶב־רַב הִכְנִיסוּ בַּנּעַר נְאוּף, סַמִּים, שְׁחִיתוּת, גְּנֵבָה, גְּזֵלָה, אֲלִימוּת וְכוּ' וְכוּ', וְעַל־כֵּן יִתָּכֵן שֶׁבַּתְּחִלָּה יִתְנַגְּדוּ הַהוֹרִים לִבְנָם אֲשֶׁר חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ בַּתּוֹרָה, אֲבָל לְאַחַר שֶׁיִּרְאוּ אֶת הַדֶּרֶךְ־אֶרֶץ וְהַיַּחַס שֶׁמְּקַבְּלִים מִמֶּנּוּ — בְּוַדַּאי יִשְׂמְחוּ מְאֹד, וְגַם־כֵּן יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה לְבַסּוֹף. לָזֹאת, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁעַל "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח"

מֻנַּחַת אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה לְגַבֵּי הַהוֹרִים, הָאָח וְהָאָחוֹת, הַגִּיס וְהַגִּיסָה וְכוּ׳, כִּי בָּזֶה שֶׁהוּא יִתְנַהֵג כַּיָּאֶה לְבָחוּר יְשִׁיבָה, בָּזֶה יִגְרֹם שֶׁהַהוֹרִים וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה.

ג.

לְבָחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח יֶשְׁנָה אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר מֻנַּחַת עָלֶיךָ אַחֲרָיוּת רְצִינִית לְגַבֵּי כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִים עָלֶיךָ בִּזְכוּכִית מַגְדֶּלֶת; כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד צָרוֹת וְיִסּוּרִים, דְּכָאוֹן, מְרִירוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת, עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, עֲנִיּוּת, דַּחֲקוּת וְחוֹבוֹת, עֶלְבּוֹנוֹת, חֻרּוּפִין וְגִדּוּפִין, וּמַה שֶּׁאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו, רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ. עַד שֶׁרֹב רֻבָּם שֶׁל בְּנֵי־אָדָם הִתְקָרְרוּ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם, וְכָל שֶׁכֵּן אַחַר שֶׁהִתְחַתְּנוּ, וְהֵבִיאוּ יְלָדִים לָזֶה הָעוֹלָם, וּבָרֶגַע שֶׁהֵחֵלּוּ לָרוּץ אַחַר פַּרְנָסָה, בָּרֶגַע שֶׁיָּרְדוּ בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, הִתְקָרְרוּ מֵהַהִתְלַהֲבוּת שֶׁל לִמּוּד הַתּוֹרָה, מִקְיוּם הַמִּצְווֹת, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הִתְרַחֲקוּ

מֵהַקְּדֻשָּׁה לְגַמְרֵי. וְזֶה קוֹרֶה אֵצֶל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל. בְּוַדַּאי יֶשְׁנָם בּוֹדְדִים, אֲשֶׁר הֵם מִתְלַהֲבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִגִּיל צָעִיר עַד סוֹף יְמֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל פֵּאֵר אֶת הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ, הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא מֵהַאנִיפּוֹלִי זִי״ע, וְאָמַר עָלָיו, שֶׁהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עָבַד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּהִתְלַהֲבוּת אַחַת עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, מֵאָז שֶׁהֵחֵל לְהִכָּנֵס לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הֶחֱזִיק בְּאוֹתָהּ הִתְלַהֲבוּת, וְשׁוּם דָּבָר לֹא שִׁבְּרוֹ; כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל כְּשֶׁבָּאָה לָאָדָם אֵיזוֹ מְנִיעָה, אֵילוּ יִסּוּרִים, אֵיזוֹ נְפִילָה וְהַשְׁלָכָה, הוּא מִתְקָרֵר, אֲבָל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הֶרְאָה דֶּרֶךְ, שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּאוֹתָהּ הִתְלַהֲבוּת. לָזֹאת, עַל ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״, יֵשׁ אַחֲרָיוּת גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם נִמְצָא בָּחוּר הַמִּתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, אִם יֵשׁ בָּחוּר הַלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, בִּתְשׁוּקָה גְּדוֹלָה, אִם יֵשׁ בָּחוּר הַמְקַיֵּם מִצְוֹות בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְתָמִיד שָׂמֵחַ וּמְשַׂמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת, הוּא זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת מַהְפֵּכָה בֵּין שְׁאָר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן אַחֲרָיוּת שֶׁל בָּחוּר יְשִׁיבָה כְּלַפֵּי כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הִיא גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאִם בְּנֵי־אָדָם רוֹאִים בָּחוּר הַמִּתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ,

הוֹלֵךְ עִם חֲלִיפָה וְכוֹבַע עֶלְיוֹן, וְהוּא נִעִים הֲלִיכוֹת וּבַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת, כֻּלָּם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ, אֶת הוֹרָיו, אֶת רַבּוֹ שֶׁמְּלַמְּדוֹ תוֹרָה. וּמְקַלְּסִים וְאוֹמְרִים: אַשְׁרֵי הָרַב שֶׁלִּמְּדוֹ לְזֶה תּוֹרָה! אַשְׁרֵי הָאָב וְהָאֵם שֶׁל זֶה שֶׁהוֹלִידוּ אוֹתוֹ! אַשְׁרֵי הַבָּחוּר הַזֶּה שֶׁמִּתְנַהֵג כָּךְ (יוֹמָא פו.). לָזֹאת, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת אֶת גֹּדֶל הָאַחֲרָיוּת הַמֻּטֶּלֶת עַל "בָּחוּר יִשִׂיבָה מֵצְלָח", וְאִם תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ הֵיטֵב הֵיטֵב, אֶת שְׁלֹשֶׁת מִינֵי הָאַחֲרָיוּת הַמֻּנָּחִים עָלֶיךָ: הֵן לְגַבֵּי עַצְמְךָ, הֵן לְגַבֵּי הוֹרֶיךָ, הֵן לְגַבֵּי כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲזַי תִּשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְתִזְכֶּה לְשֵׁם טוֹב לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה בִּלְבָד, אֶלָּא גַּם בָּעוֹלָם הַבָּא, וְיִשְׁתַּבְּחוּךָ וְיִפָּאֲרוּךָ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

ד.

בָּחוּר יִשִׂיבָה מֵצְלָח, מְנַצֵּל זְמַנּוֹ הַיָּקָר בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר "בָּחוּר יִשִׂיבָה מֵצְלָח" אֵינֶנּוּ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְיוֹדֵעַ שֶׁאִם הוּא עַתָּה בַּיִּשִׂיבָה שָׁנָה, שְׁנָתַיִם וְשָׁלֹשׁ, עָלָיו לְנַצֵּל כָּל יוֹם וָיוֹם, כָּל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, כָּל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, כָּל

שָׁנָה וְשָׁנָה, כִּי חֲבָל לוֹ עַל כָּל יוֹם וְעַל כָּל רֶגַע לְאַבְּדוֹ לָרִיק, אַדְרַבָּה, מַתְחִיל לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַד שֶׁלֹּא עוֹבֵר עָלָיו יוֹם אֶחָד, מְבֻלִּי שֶׁיִּלְמַד ״חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם״, שֶׁזֶּה לְמוּד מְאֹד מְאֹד נָחוּץ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרָכוֹת ח.): לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פָּרָשִׁיוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, שֶׁכָּל הַמַּשְׁלִים פָּרָשִׁיוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, מַשְׁלִימִים לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו, וְזוֹ סְגֻלָּה לְיִרְאַת שָׁמַיִם וּלְתִקּוּן הַבְּרִית. וְלָכֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ עוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ קְבִיעוּת כָּל יוֹם לִלְמֹד חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם וִיהִי מָה, הוּא מֻכְרָח לְסַיֵּם בְּכָל יוֹם שִׁעוּר בְּמִקְרָא. כְּמוֹ־כֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ נוֹטֵל מִשְׁנָיוֹת, וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם שִׁעוּר בְּמִשְׁנָה. כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (סַנְהֶדְרִין מב.): בְּמִי אַתָּה מוֹצֵא מִלְחֲמְתָהּ שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ חֲבִילוֹת שֶׁל מִשְׁנָה; תְּחִלָּה, צָרִיךְ אָדָם לִלְמֹד הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת, פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, וְלִהְיוֹת עַל זֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל מְאֹד, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (סַנְהֶדְרִין ק:): ״טוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד״ — זֶה בַּעַל מִשְׁנָה; כִּי כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד מִשְׁנָה וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל קֻשְׁיוֹת, הוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב, וְלוֹמֵד בְּהַתְמָדָה. וּכְמוֹ־כֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם מִשְׁנָה, הוּא מְקָרֵר אֶת הַיֵּצֶר הָרָע, כַּמּוּבָא מִגְּדוֹלֵי הָאַרִיזַ״ל, שֶׁמִּי שֶׁזּוֹכֶה לִגְרֹס בְּכָל יוֹם

חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, הוֹרֵג אֶת יְצִרוֹ הָרַע (עֵין בְּרֵאשִׁית חָכְמָה, שַׁעַר הַקְּדֻשָּׁה פ״ב). לָכֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ לוֹמֵד בְּכָל יוֹם חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאַף שֶׁבָּא לוֹ הַדָּבָר מְאֹד קָשֶׁה, עִם כָּל זֹאת בִּימֵי הַבַּחֲרוּת, בִּימֵי הַנְּעוּרִים, קַל לוֹ יוֹתֵר לִלְמֹד אֶת חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כִּי אֵין עָלָיו הַרְבֵּה טְרָדוֹת, וּכְשֶׁגּוֹרֵס חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּכָל יוֹם, הוֹרֵג אֶת יְצִרוֹ הַבּוֹעֵר בּוֹ, כִּי עַל־יְדֵי רִבּוּי מִשְׁנָיוֹת הוּא הוֹרֵס אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁלּוֹ, וּמַה גַּם שֶׁעַל־יְדֵי לִמּוּד מִשְׁנָיוֹת יִזְכֶּה לְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ז׳, סִימָן ג׳): אֵין הַגָּלֻיּוֹת הַלָּלוּ מִתְקַבְּצוֹת, אֶלָּא בִּזְכוּת מִשְׁנָיוֹת; לֹא נִגְאַל מֵהַגָּלוּת הַמָּרָה הַזּוֹ אֶלָּא בִּזְכוּת לִמּוּד מִשְׁנָה. לָכֵן ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ רָאוּי לוֹ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד זֶה מְאֹד, וְלַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ שִׁעוּר בְּמִשְׁנָה בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר אָז יַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי עֲרֵבוּת וּנְעִימוּת. וְאִם קָשֶׁה לוֹ בְּבַת אַחַת לִלְמֹד חַ״י פְּרָקִים, יָכוֹל לְחַלְּקָם לְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם — שִׁשָּׁה פְּרָקִים בַּבֹּקֶר, שִׁשָּׁה פְּרָקִים בַּצָּהֳרַיִם, וְשִׁשָּׁה פְּרָקִים בָּעֶרֶב, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל נָתַן תִּקּוּן לְכַמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּהְיוּ רְגִילִים בְּכָל יוֹם לוֹמַר חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן קפה). וְלָכֵן כָּל מִי

שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם בַּבְּרִית, כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבּוֹעֵר בּוֹ יִצְרוֹ הָרָע, שֶׁיִּקַּח מִשְׁנָיוֹת וְיִלְמַד בְּכָל יוֹם ח״י פְּרָקִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁרֹף אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי. כְּמוֹ־כֵן עִקַּר הַיְסוֹד לְ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״ זֶה לִמּוּד גְּמָרָא, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (בָּבָא מְצִיעָא לג.): הָעוֹסְקִין בְּמִקְרָא מִדָּה וְאֵינָהּ מִדָּה, בְּמִשְׁנָה מִדָּה וְנוֹטְלִין עָלֶיהָ שָׂכָר, גְּמָרָא — אֵין לָךְ מִדָּה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. וּלְעוֹלָם הֱוֵי רָץ לְמִשְׁנָה יוֹתֵר מִן הַגְּמָרָא; הַיְנוּ שֶׁבְּחוּר צָרִיךְ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה גְּמָרָא, שֶׁבָּזֶה כְּלוּלִים מִקְרָא וּמִשְׁנָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריד): תַּלְמוּד — גִּימַטְרִיָּה שְׁמָהּ שֶׁל הַקְּלִפָּה שֶׁמַּחְטִאת אֶת הָאָדָם בִּפְגַם הַבְּרִית — לִילִית. וּכְשֶׁאָדָם לוֹמֵד תַּלְמוּד — שׂוֹרֵף אוֹתָהּ לְגַמְרֵי, וְלָכֵן תִּרְאוּ שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע יַנִּיחַ אֶתְכֶם לִלְמֹד הַכֹּל, אֲבָל לֹא לִלְמֹד גְּמָרָא. הַסָּמ״ק־מ״ם עוֹמֵד עַל הָאָדָם חָזָק מְאֹד, שֶׁלֹּא יִלְמַד גְּמָרָא. וְלָכֵן שְׁמוֹ הוּא ׳סַמָּאֵ״ל׳ — סִ׳יּוֹם מַ׳סֵּכְתָּא אֵ׳ין לַ׳עֲשׂוֹת; כִּי לִמּוּד גְּמָרָא מַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם אוֹר נִפְלָא מֵהָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, עַד שֶׁמֵּאִיר עַל עַצְמוֹ אוֹר כָּזֶה, שֶׁהוּא מְסֻבָּב עִם אַרְבָּעָה מַלְאָכֵי הַשְּׁמִירָה, שֶׁהֵם רָאשֵׁי תֵּבוֹת גְּ׳מָ׳רָ׳א׳: גַּ׳בְרִיאֵל, מִ׳יכָאֵל, רְ׳פָאֵל, א׳וּרִיאֵל;

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ה׳):
כְּשֶׁבּוֹעֶרֶת בָּאָדָם תַּאֲוַת נְאוּף, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר אֶת
הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, לָכֵן תִּקְּנוּ הַקַּדְמוֹנִים,
שֶׁכְּשֶׁמִּתְקַשְּׁרִים עִם הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה אוֹמְרִים:
״בְּשֵׁם יְהוָ״ה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִימִינִי מִיכָאֵל,
מִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל, מִלְּפָנַי אוּרִיאֵל וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל,
וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל״; בָּזֶה שֶׁאָדָם לוֹמֵד גְּמָרָא,
מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אַרְבַּעַת מַלְאֲכֵי שְׁמִירָה. וְלָכֵן
אַשְׁרֵי ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״, שֶׁמַּתְמִיד בִּגְמָרָא,
אֲשֶׁר אֵין יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה. וְצָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ
בַּעֲבוּר לִמּוּד גְּמָרָא, כִּי לִמּוּד גְּמָרָא בָּא לָאָדָם
בְּקֹשִׁי רַב יוֹתֵר מִכָּל הַלִּמּוּדִים, כִּי הַיֵּצֶר הָרָע יִתֵּן
לִלְמֹד אֶת הַכֹּל, אֲבָל לֹא גְּמָרָא. וְעַל־כֵּן הֱיוֹת
שֶׁבְּתַחְלָה קָשֶׁה הַלִּמּוּד מְאֹד, עַל־כֵּן טוֹב וְרָצוּי
שֶׁיִּהְיוּ לְבָחוּר שְׁלֹשָׁה שְׁעוּרִים בִּגְמָרָא: שְׁעוּר אֶחָד
לִבְקִיאוּת; שֶׁיַּתְחִיל מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, וְיִגְרֹס בָּהּ דַּף
אַחַר דַּף, עַד שֶׁיִּסַּיֵּם פֶּרֶק אֶחָד, וְאַחַר־כָּךְ יַמְשִׁיךְ
עוֹד פֶּרֶק, וְיִגְרֹס דַּף אַחַר דַּף וְכוּ׳ וְיַמְשִׁיךְ עוֹד פֶּרֶק
וְכוּ׳, עַד שֶׁיִּסַּיֵּם מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, וְיַתְחִיל מַסֶּכֶת שַׁבָּת,
וְיִלְמַד דַּף אַחַר דַּף עַד שֶׁיִּסַּיֵּם מַסֶּכֶת שַׁבָּת, וְיַתְחִיל
מַסֶּכֶת עֵרוּבִין, וְכֵן יֵלֵךְ וְיִטַּיֵּל מִמַּסֶּכֶת לְמַסֶּכֶת וְכוּ׳.
שְׁעוּר שֵׁנִי — בְּעִיּוּן, לִתְפֹּס מַסֶּכְתָּא אַחַת וּלְלָמְדָהּ

עִם כָּל הַמְפָרְשִׁים, וְלַחֲזֹר עַל שְׁעוּר הָעִיּוּן פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר. וְשִׁעוּר שְׁלִישִׁי — לִתְפֹּס מַסֶּכְתָּא אַחַת שֶׁהוּא לוֹמֵד בְּעִיּוּן, וְלִגְרֹס אוֹתָהּ מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת. וְאִם יִהְיֶה חָזָק בָּזֶה, שֶׁתִּהְיֶה הַמַּסֶּכְתָּא שְׁגוּרָה עַל לְשׁוֹנוֹ בְּעַל־פֶּה, אַחַר־כָּךְ יַמְשִׁיךְ עוֹד מַסֶּכְתָּא וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְאִם בָּחוּר יְשִׁיבָה יִשְׁמַע בְּקוֹל הָעֵצָה הַזּוֹ — יַצְלִיחַ מְאֹד, כִּי הַיְסוֹד הוּא מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת קכ): ״וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה״ (יְשַׁעְיָה ג, ז), שֶׁאֵין בְּיָדִי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה וְלֹא גְּמָרָא; כִּי מִיהוּ הֶעָנִי הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאֵין בְּבֵיתוֹ לֹא לֶחֶם וְלֹא שִׂמְלָה? זֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יוֹם אַחַר יוֹם, וְאֵינוֹ לוֹמֵד שְׁלֹשָׁה לְמוּדִים אֵלּוּ: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא; וְעַל־כֵּן זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת יְסוֹד לְ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״, לִלְמֹד עַל־פִּי סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הוּא נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן עו), שֶׁלּוֹמֵד עִמָּנוּ דֶּרֶךְ, שֶׁאַפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֹאשׁ כָּבֵד וְקָשֶׁה לוֹ לְהָבִין אַפְלוּ פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, אֲבָל אִם יִלְמַד כְּסִדְרָן, יַגִּיעַ לִמְחוֹז חֶפְצוֹ, וּלְהַשָּׂגוֹת גְּבוֹהוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם; אֲבָל צְרִיכִים לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל לֹא לְהַטְעוֹת עַצְמוֹ. וְכֵן אָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁיִּצְחָק אָבִינוּ בֵּרַךְ אֶת יַעֲקֹב אָבִינוּ

(בְּרֵאשִׁית כז, כח): "וְיִתֶּן לְךָ אֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ", וְדוֹרְשִׁים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה סו, סִימָן ג'): מַהִי הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרְכוֹ? אֶלָּא שֶׁיִּלְמַד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ. מִטַּל הַשָּׁמַיִם — זֶה מִקְרָא, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ — זוֹ מִשְׁנָה, וְרֹב דָּגָן — זוֹ גְּמָרָא, וְתִירוֹשׁ — זוֹ אַגָּדָה; כִּי הָאַרְבָּעָה לְמוּדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוּת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּכְשֶׁיְּהוּדִי לוֹמְדָם, מַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹר עֶלְיוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזוֹ הַבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב, שֶׁיִּלְמַד בְּכָל יוֹם הָאַרְבָּעָה לְמוּדִים אֵלּוּ. וְלָכֵן אַשְׁרֵי "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם פָּרָשָׁה מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וּמִדְרָשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא, וְזֶהוּ סֵפֶר מוּסָר הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, כִּי הַכֹּל גָּנוּז בַּמִּדְרָשׁ. וּצְרִיכִים לִלְמֹד גַּם הַרְבֵּה שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְלַעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ בָּזֶה שְׁנֵי שְׁעוּרִים: שְׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט — לִלְמֹד מְחַבֵּר רַמָּ"א מִכָּל חֶלְקֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, מִתְּחִלַּת הָ"אֹרַח חַיִּים", אַחַר־כָּךְ "יוֹרֶה דֵּעָה", "אֶבֶן הָעֵזֶר", וְ"חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט", וּכְשֶׁיְּסַיֵּם, יַתְחִיל שׁוּב מֵהָ"אֹרַח חַיִּים", וְכָךְ יַעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּבֶאֱמֶת הַ"בֵּית־יוֹסֵף" כְּשֶׁחִבֵּר אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, כַּוָּנָתוֹ הָיְתָה, שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר אֵצֶל כָּל בַּר

יִשְׂרָאֵל, וִיסַיְּמוּ בְּכָל חֹדֶשׁ. אַךְ הַלְוַאי וּנְסַיֵּם פַּעַם בְּשָׁנָה אֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הַקָּדוֹשׁ. וְכֵן שְׁעוּר שֵׁנִי — טוּר וּבֵית־יוֹסֵף עִם הַב״ח, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עִם הַמָּגִנִּים, הַט״ז וְה׳מָּגֵן אַבְרָהָם׳, וְה׳מַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל׳. לָזֹאת, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! הִנֵּה מֻנַּחַת לְפָנֶיךָ דֶּרֶךְ נִפְלָאָה וְקַלָּה מְאֹד, כְּיצַד לִזְכּוֹת לִהְיוֹת ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״, אִם רַק תִּקַּח עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, יֵשׁ לְךָ הַרְבֵּה מַה לִּלְמֹד. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, שֶׁכָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עִמְּךָ עַד עַכְשָׁו, יִכָּנֵס הֵיטֵב בְּלִבְּךָ, כִּי חֲבָל שֶׁיֵּלְכוּ לְךָ יְמֵי הַנְּעוּרִים לָרִיק, אֲשֶׁר בָּהֶם אַתָּה יָכוֹל לְהַשְׁלִים עַצְמְךָ עִם הַמּוֹן תּוֹרָה, וּמַה שֶּׁתִּלְמַד אָז, יִשָּׁאֵר לְךָ כָּל הַחַיִּים. לָכֵן תַּחְדִּיר דְּבָרַי אֵלּוּ עָמֹק בְּלִבְּךָ, וּתְקַיְּמָם וּתְצַיְּתָם בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לִהְיוֹת בֶּאֱמֶת ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח״, וְתִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּנָקֵל וּבְשִׂמְחָה, בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, וּבְדֶרֶךְ אֶרֶץ, וּתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בָּרַבִּים, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ בָּזֶה וּבַבָּא, לְנֵצַח נְצָחִים!

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הַנְהָגוֹת טוֹבוֹת לְבָחוּר יְשִׁיבָה מֵצְלָח

א.

אֲהוּבִי, בְּנִי! כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה מְרִיבוֹת אוֹ וִכּוּחִים בֵּין הַבַּחוּרִים, רְאֵה לִבְרֹחַ מִשָּׁם, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, חֵלֶק ב׳, סִימָן ג׳): מִי שֶׁבּוֹרֵחַ מִן הַצָּרָה הוּא פִּקֵּחַ; כִּי בֶּאֱמֶת זֶה דָּבָר מְאֹד מָצוּי, שֶׁיִּשָּׁנֶן מְרִיבוֹת אוֹ וִכּוּחִים וְחִלּוּקֵי דֵּעוֹת בֵּין בַּחוּרִים, וְיֵשׁ תַּאֲוָה גְּדוֹלָה לְבַחוּרִים לְהִתְעָרֵב בְּעִנְיְנֵי זוּלָתָם, וּמִזֶּה נוֹבְעוֹת אַחַר־כָּךְ אִי הֲבָנוֹת, מַחֲלוֹקוֹת, מְרִיבוֹת וְשִׂנְאוֹת, שֶׁאֶחָד אֵינוֹ מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁנִי וְעוֹבֵר עַל לָאו שֶׁל (וַיִּקְרָא יט, יז): ״לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, עַד שֶׁמַּתִּיר לְעַצְמוֹ לִרְדֹּף אֶת זוּלָתוֹ וּלְהָצִיק לוֹ, שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה עֹנֶשׁ שֶׁל הֲלָבָנַת פָּנִים וּלְשׁוֹן־הָרָע. וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת ״בָּחוּר יְשִׁיבָה מֵצְלָח״, אַל תִּתְעָרֵב בְּשׁוּם קְטָטָה וּמַחֲלֹקֶת, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ חֵלֶק בְּשׁוּם וִכּוּחִים, וְאָז תִּמְצָא חֵן בְּעֵינֵי כֻּלָּם, וְיֹאהֲבוּ אוֹתְךָ תָּמִיד.

ב.

אֲהוּבִי, בְּנִי! הַרְגֵּל עַצְמְךָ לַעֲשׂוֹת תָּמִיד טוֹבוֹת לְזוּלָתְךָ, וְאַף פַּעַם אַל תְּחַכֶּה שֶׁיַּעֲשׂוּ לְךָ

טוֹבָה, מוּטָב לִהְיוֹת מַשְׁפִּיעַ מִלִּהְיוֹת מֻשְׁפָּע; כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מַשְׁפִּיעַ לְזוּלָתוֹ, זֶה מוֹרֶה עַל חֹזֶק מֹחוֹ וַעֲצַבָּיו, וַאֲשֶׁר אָפְיוֹ הוּא אֹפִי חָזָק, וְאֵינוֹ צָרִיךְ טוֹבוֹת מִזּוּלָתוֹ, וְזֶה בּוֹנֶה לָאָדָם אֶת הַבִּטָּחוֹן הָעַצְמִי שֶׁלּוֹ, וּמַה גַּם שֶׁהוּא הֲכִי מְאֻשָּׁר; כִּי מִי שֶׁצָּרִיךְ טוֹבוֹת מִזּוּלָתוֹ, וּמְחַכֶּה לִתְשׁוּמֶת לֵב מֵהַזּוּלַת, זֶה מוֹרֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֹפִי חַלָּשׁ וַעֲצַבִּים חַלָּשִׁים, וְהוּא נִשְׁבָּר מִכָּל דָּבָר קָטָן, כִּי הוּא רִגְשִׁי מִדַּי, וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", תָּמִיד תִּשְׁתַּדֵּל רַק לַעֲזֹר לַזּוּלַת, וְאַל תְּחַכֶּה שֶׁהַהוּא יַעֲזֹר לְךָ, כִּי בִּשְׁבִיל מָה אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מְקֻבָּל, הֲלֹא יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּהְיֶה מַשְׁפִּיעַ.

ג.

רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי! לְנַצֵּל אֶת יְמֵי הַבַּחֲרוּת שֶׁלְּךָ, וְתַתְמִיד בַּתּוֹרָה, וְאַל תַּחְפֹּץ בְּשׁוּם כָּבוֹד וּפְרָסוֹם, כִּי כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב בַּפִּנָּה וְלוֹמֵד בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַתּוֹרָה, וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּנוֹתֵן הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי אִם יִהְיֶה בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא מְמַלֵּא יִתְפָּרְסֵם, וְאִם לֹא יִהְיֶה בִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתְפָּרְסֵם, לֹא יוֹעִיל שׁוּם דָּבָר

שֶׁיַּעֲשֶׂה בַּעֲבוּר פִּרְסוּמוֹ. וְלָכֵן מַה וְלָמָּה לְךָ לָרוּץ אַחַר שְׁטִיּוֹת, פִּרְסוּם וְכָבוֹד, יוֹתֵר טוֹב לָשֶׁבֶת בַּפִּנָּה וְלִלְמֹד בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, בִּדְבֵקוּת וּבְחִיּוּת גְּדוֹלָה מְאֹד. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה ח׳, סִימָן ג׳): אִם יוֹשֵׁב אָדָם בְּזָוִית וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֲנִי מַרְאֶה לַבְּרִיּוֹת; כִּי הַפִּרְסוּם וְהַהַעֲלָמָה זֶה בָּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לָרוּץ אַחַר כָּבוֹד וּפִרְסוּם, יוֹתֵר טוֹב לָשֶׁבֶת בְּקֶרֶן זָוִית וְלִלְמֹד לִשְׁמָהּ בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יִמְנַע אֶת הַטּוֹב לַהוֹלְכִים בְּדַרְכָּיו (תְּהִלִּים פד, יב).

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי! כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִזְכּוֹת לִהְיוֹת "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", עָלָיו לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אַף אֶחָד רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וּבִפְרָטִיּוּת בָּחוּר יְשִׁיבָה שֶׁרָחוֹק מֵהַהוֹרִים וְהַמִּשְׁפָּחָה, אֵין מִי שֶׁיָּבִין אוֹתוֹ. וְלָכֵן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תַּרְגִּיל עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּמָקוֹם מְיֻחָד, מָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם

בְּנֵי־אָדָם, וּתְדַבֵּר וְתָשִׂיחַ עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָל מַה שֶּׁמְּעִיק לְךָ תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְאַף שֶׁבַּתְּחִלָּה יִדְמֶה לְךָ שֶׁאֵין מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, וְאֵין מִי שֶׁרוֹצֶה אוֹתְךָ, אֲבָל אִם תַּתְמִיד בָּזֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְתַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת, אָז בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן תִּזְכֶּה לְזִכּוּךְ וּלְטָהֳרַת הַמֹּחִין, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה לְךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּעַצְמוֹ, וְתַרְגִּישׁ אַמִּתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הַחוֹפֵף עָלֶיךָ, אֲשֶׁר זֶה הַנֹּעַם הָעֶלְיוֹן וְהַתַּעֲנוּג הָאֲמִתִּי — לִזְכּוֹת לְהִתְעַנֵּג בַּעֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹצֶה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לִהְיוֹת "בָּחוּר יְשִׁיבָה מֻצְלָח", הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְבָרֵחַ בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר וְתָשִׂיחַ וּתְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה, וְאָז סוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא, שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּגִלּוּי רַב מְאֹד, וְעוֹלָמְךָ תַּרְגִּישׁ בְּחַיֶּיךָ; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּקְיִם אֶת כָּל זֹאת, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!